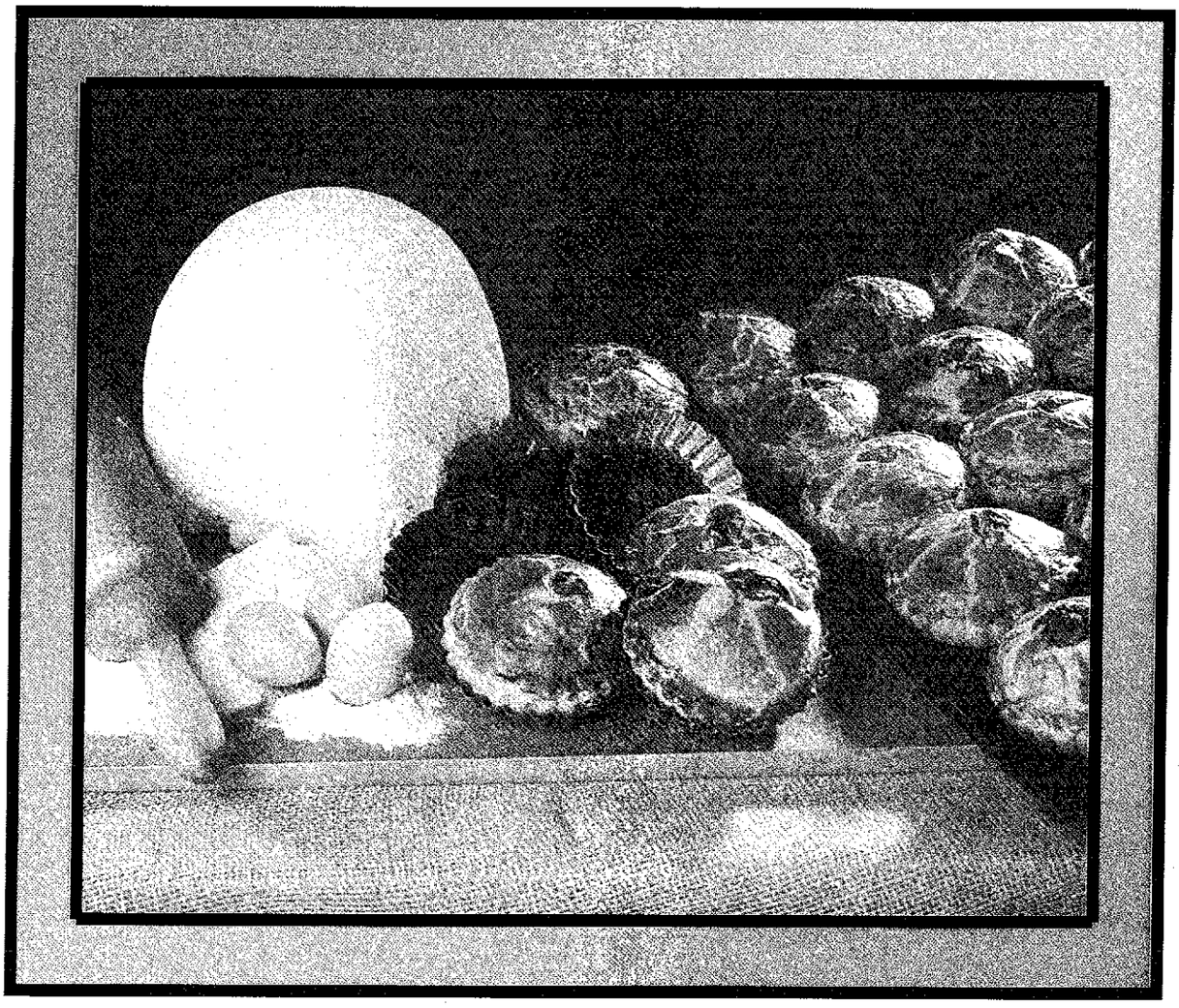
De Geraardsbergse Mattentaart

BIJLAGE 1

VERORDENING (EEG) nr. 2081/92 VAN DE RAAD

REGISTRATIE-AANVRAAG : Artikel 5

BOB( ) BGA (x)

Nationaal nummer van het aanvraagdossier: B.G.A 1/2003

1) Bevoegde dienst van de lidstaat :

Naam: Vlaams Promotiecenrtum voor Agro- en Visserijmarkering, vzw.
Adres: Leuvenseplein 4, 1000 Brussel
Tel. : 02/510.62.50 Fax : 02/510.62.15

2) Aanvragende groepering :

2.1 Naam : Broederschap van de Geraardsbergse Mattentaart
2.2 Adres : Schillebeekstraat 85, 9500 Geraardsbergen
Tel. & fax : 054/41.41.72 E-mail: rogerflamant@belgacom.net
2.3 Samenstelling : Producenten/verwerkers (x) Anderen ( )

3) Productcategorie : [redacted] brood, gebak, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren

4) Overzicht van het productdossier (cfr. art.4, lid 2) :

4.1 Naam: ***Geraardsbergse Mattentaart***

4.2 Beschrijving : mattentaarten zijn kleine ronde taartjes, met een doorsnede van 8 à 10 cm. De taart bestaat uit bladerdeeg, opgevuld met mattenbrij, en is bruin van kleur met bovenaan een afgetopte donkerbruine bovenkorst.

4.3 Geografisch gebied : de stad Geraardsbergen + de gemeente Lierde, samen ça 10.500 ha groot met ongeveer 37500 inwoners : zie kaart als bijlage 1 :
Ter verduidelijking, er bestaat van oudsher een als het ware natuurlijke as Geraardsbergen-Lierde. Tijdens het ancien regime behoorden Deftinge en Hemelveerdegem, deelgemeenten van het huidige Lierde tot het zogeheten *Land van Boelare* dat thans één van de twee entiteiten is met historische betekenis die de huidige stad Geraardsbergen vormen. Ook de twee overige deelgemeenten van Lierde, namelijk Sint-Maria-Lierde en Sint-Martens-Lierde hadden een sterke binding met Geraardsbergen, onder meer via de toenmalige *Kartuizerpriorij Sint-Maartensbos* (gesticht in 1329) uit Sint-Martens-Lierde. Een en ander vindt overigens zijn weerspiegeling in de nauwe samenwerkingsverbanden die er steeds zijn geweest tussen de bakkers van Geraardsbergen en deze van Lierde.

(**Bronnen** : J. VAN WAESBERGHE, *Gerardimontium sive altera imperialis Flandriae metropolis eiusque castellania*, Brussel, 1627, p.183,234. – A. SANDERUS, *Verheerlykt Vlaandre*, Brussel, 1735, Dl.II, Boek III , p.89,91. - B. JOURET, *Grammont, son origine et son histoire au moyen-âge, d'après J. van Waesberge et autres écrivains*, Geraardsbergen, 1840, p.136,146. - A. DE PORTEMONT, *Recherches historiques sur la ville de Grammont en Flandre*, Gent, 1870, t.2, p.129-132,320-322,336-347. - M. VAN TRIMPONT, *Het land en de baronie Boelare*, Geraardsbergen, 1998, p.25, 32,33.)

4.4 Bewijs van oorsprong : De ***Geraardsbergse Mattentaart*** is onafscheidelijk verbonden met de cultuur en de geschiedenis van Geraardsbergen : ze is er een wezenlijk onderdeel van.

Tot en met de 19de eeuw, en zelfs later nog, waren alleen kloostergemeenschappen en kasteelheren uitgerust om melk een tijdlang te kunnen bewaren; zij beschikten immers over een zogeheten ijskelder. Voor de doorsnee boer lag het helemaal anders zodat de melkproductie, wou men ze niet verloren zien gaan, op een totaal andere manier diende te worden aangepakt. Door de minder goede bewaring, schiftte de melk op natuurlijk wijze in **matten** en wei. De wei diende als dierenvoer terwijl de matten d.m.v. toevoeging van suiker en eieren werden omgevormd tot een mattenbrij. Deze werd dan uitgespreid op een vierkantige laag deeg welke overhoeks werd dichtgevouwen om vervolgens in een opgewarmde oven te worden geplaatst en te worden doorgebakken. In een troubadourslied uit de 13de eeuw was reeds sprake van *matten* of *matton.*

In de 16de eeuw werden door het Geraardsbergse O.L.Vrouwhospitaal (gesticht eind 12de eeuw) regelmatig matten aangekocht, zo onder meer in 1563 en 1567. En in 1661 bijvoorbeeld werd een bedrag betaald voor het doen bakken van taarten. (cfr. bijlagen 2 à 5)

Algemeen gekend is ook het gegeven dat, in 1830, bakker Francis Morre in zijn winkel gelegen op de "Paardenmarkt" in Geraardsbergen mattentaarten verkocht. Sindsdien is de verkoop van dit streekgebak alsmaar in stijgende lijn gegaan en de ***Geraardsbergse mattentaarten*** vonden een afzetgebied in en verdere uitstraling naar het naburige Wallonië en het Brusselse.

Het past hier tevens te vermelden dat de Geraardsbergse bakkers steeds aandacht hebben geschonken aan het produceren van kwalitatief hoogstaande producten en dat met het oog daarop betrouwbare kwaliteitseisen zijn opgelegd. Met zekerheid kan worden gezegd dat de Geraardsbergse bakkersgilde reeds op 12 december 1665 een huishoudelijk reglement heeft opgesteld en regels heeft uitgevaardigd. Dit werd op 18 januari 1752 bij keizerlijk decreet bekrachtigd door Maria Theresia.

Dat Geraardsbergen de bakermat is van de mattentaart, wordt door niemand betwist. Om dit historisch gegeven veilig te stellen voor de toekomst enerzijds en ter bevordering van een hoge kwaliteitszorg bij de leden anderzijds, besliste de bakkersbond in 1978 de "Broederschap van de Geraardsbergse Mattentaart" op te richten; deze werd officieel gesticht op 17 september 1979 en het huishoudelijk reglement werd goedgekeurd op 20 november 1979 (cfr. bijlage 6).

(**Bronnen**: G. DE VOS, *Handvesten van "Onser Liever Vrouwen Gasthuys" van Geeraardsbergen*, Geraardsbergen, 1898, p.282,283. - RIJKSARCHIEF RONSE, O.L.Vrouwhospitaal Geraardsbergen, inventarisnrs.111,113,114. - A. DE PORTEMONT, *Recherches historiques sur la ville de Grammont en Flandre*, Gent, 1870, t.2, p.86.)

4.5 Werkwijze voor het verkrijgen van het product

Matten

We brengen 8 liter volle melk rechtstreeks van de boerderij aan de kook (geen melk uit dozen of flessen). Op het kookpunt voegen we er 3 liter karnemelk, eveneens van de boerderij, aan toe.

De melk schift, het vocht wordt verwijderd door de massa in een neteldoek te scheppen. De vaste massa wordt gevormd door de matten; deze worden in de neteldoek opgehangen om te drogen.

De gedroogde matten worden fijngemalen, bij voorbeeld d.m.v. een vleesmolen of een roerzeef (*passe-vite*).

Mattenbrij

1 kilogram matten, 8 eieren, 800 gram griessuiker waarvan 100 gram voor het eiwit.

De eieren worden gescheiden. Het wit wordt opgeklopt met 100 gram suiker. Het eigeel gaat samen met 700 gram suiker in de matten. Het stijfgeklopte eiwit wordt er nadien luchtig in vermengd.

Afwerking van de mattentaart

De ronde taartvormen worden naast mekaar geplaatst en er wordt een blad bladerdeeg over gespreid dat stevig tegen de wanden wordt aangedrukt; vervolgens wordt de mattenbrij er ingespoten of opgeschept.

Daarbovenop komt terug een blad bladerdeeg; het overtollige deel van het deegblad wordt verwijderd en de randen van het onderste en bovenste deegblad worden zo samengedrukt tot ze een dichte naad vormen.

Nadien afstrijken met geklopt ei (dit geeft, na het bakken, een goudglanzend uitzicht). Met een schaar wordt in het midden een knipje aangebracht met als doel de dampen, tijdens het bakken, te laten ontsnappen; daardoor ontstaat na het bakken het bekende roosje op de taart.

De ideale oventemperatuur is 220°C en de baktijd bedraagt 35 minuten.

4.6 Verband :

Uit wat is uiteengezet in 4.4 mag worden geconcludeerd dat de ***Geraardsbergse Mattentaart*** kan bogen op een eeuwenlange geschiedenis en traditie, steunend op de naleving van betrouwbare kwaliteitsvoorschriften. Bovendien staan de faam en de bekendheid van de *Geraardsbergse Mattentaart* buiten kijf; dit blijkt o.m. uit wat volgt:

- Op een **tentoonstelling**, gepaard met de verkoop van streekproducten, georganiseerd in 1966 door de stad **Brussel**, was de Geraardsbergse Mattentaart een blikvanger.
- Sinds 1980 organiseert de "Broederschap van de Geraardsbergse Mattentaart" jaarlijks een "**Dag van de Mattentaart**". Dit evenement heeft plaats op het marktplein van de stad Geraardsbergen. Daar wordt een volledige bakkersinstallatie neergezet waar door alle leden van de Broederschap wordt gedemonstreerd hoe een *Geraardsbergse Mattentaart* aan te maken.
- In 1985 is door de Posterijen een **postzegel** uitgegeven waarop een mattentaart is afgebeeld en met de vermelding "*Broederschap Geraardsbergse Mattetaarten*" (cfr. bijlage 7). Een primeur! Voor het eerst in België prijkte een streekproduct op een postzegel. De overgrote belangstelling voor de uitgave van deze postzegel toont aan dat dit niet zomaar een alledaags feit kan worden genoemd. Er werden 3,2 miljoen exemplaren van gedrukt en in twee dagen tijd waren alleen al in Geraardsbergen reeds veertigduizend stuks verkocht.
- In het jaar 2001 is door het "**Guiness World Records Book**" een attest afgeleverd aan de "Broederschap van de Geraardsbergse Mattentaart" voor de aanmaak van de grootste mattentaart ooit gefabriceerd. (cfr. bijlage 8).
- De "Broederschap van de Geraardsbergse Mattentaart" is verbroederd met de Franse "Confrérie de Pithivier" en de "Confrérie Champagne de Sézanne".

4.7 Controlestructuur :

Naam: Ministerie van Economische Zaken, Bestuur Economische Inspectie Gespecialiseerde Diensten, Sectie A, Controles uitgaven Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw (EOGFL) en Marktordening
Adres: WTC III, Simon Bolivarlaan 30, B-1000 Brussel
Tel. 02/208.40.40 Fax : 02/208.39.75

4.8 Etikettering : verplichte gezamenlijke vermelding van de naam van het product "Geraardsbergse Mattentaart" en "Beschermde geografische aanduiding (BGA)

4.9 Nationale eisen: diegene voortvloeiende uit de nationale en communautaire wetgevingen terzake

Bijlagen : 8

(WORDT INGEVULD DOOR DE COMMISSIE)

EG-nummer :

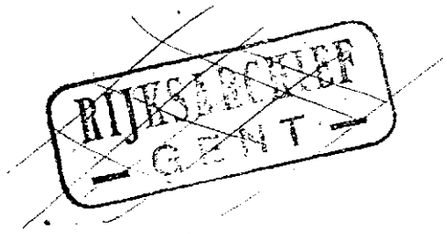
Datum van ontvangst van het volledige aanvangdossier

Bijlage 1

Kaprijke
Stekene
Sint-Gillis-Waas
Beveren
ANTWER
Zelzate
Wachtebeke
Moerbeke
SINT-NIKLAAS
Kruibeke
Hemiksem
Evergem
Lochristi
Lokeren
Waasmunster
Temse
Schelle
Hamme
Bornem
Puurs
Willebroek
GENT
Deinze
Zele
DENDERMONDE
Sint-Amands
Laarne
Wetteren
Berlare
Buggenhout
Londerzeel
Melle
Wichelen
Lebbeke
De Pinte
Merelbeke
Opwijk
Merchtem
Nazareth
Oosterzele
Lede
AALST
Meise
Gavere
Sint-Lievens-Houtem
Erpe-Mere
Asse
Wemmel
Zingem
Haaltert
Denderleeuw
Herzele
Liedekerke
Ternat
BRUSSEL
Zwalm
Zottegem
OUDENAARDE
Ninove
Roosdaal
Dilbeek
Horebeke
Brakel
Lierde
Gooik
Lennik
Sint-Pieters-Leeuw
Maarkedal
Geraardsbergen
Galmaarden
Ronse
Flobecq
Rapingen
HALLE
Ellezelles
Herne
Lessines
Bever
Tubize
Braine-le-Chateau
Enghien
Rebecq
Silly
Ittre
ATH
Brugelette
Braine-le-Comte
NIVELLES
Chièvres
SOIGNIES
Lens
Ecaussinnes
Beloeil
Jurbise
Le Rœulx
Seneffe
Manage
Bernissart
HAINAUT
La Louvière
Saint-Ghislain
MONS
Morlanwelz
Herlaimont

Bijlage 2 tot 5

Rekeninghe van Diser Vrauwen hospitael binnen Ghecrontsche wegen Gode ende tgestichte van den Jare ende tgesamende ende tgestich.

"Rekeninghe van onser Lieven Vrauwen hospitael binnen Ghecrontsche wegen Gode ende tgestichte van den Jare (1600) ende tgestich"

Inventarisnummer 111 (RAR)

Joar 1661

Item betaelt schoolde mijn vaer van vier schiffen te makene op sijn stede te vermijen opgelagt mogen / vlt / Dij stoeldragers van Amersfoort ende Blaesbalch te vermakene tsamen desse staen Weiss vlt / Dij smet te ondersoecken van sijn huijs te hermakene dat afgebroken staet. vlt.

Dij zolder smet noch heft van sijn huijse te makende op onsse dreeff boven op onsse kasse ende buijsement, om dij zolder kasse te schutten dat men sij passeren mach sonder schade ende afgaen te vermijden dewijle staet Amersfoort staet dat men dij zolder kasse te schutten op pont C. S. te vlt vlt thont de pont vlt / Ende heft van sijn vlt gedaen met een schuijte over Amersfoort te gaen haelen vlt / Compt

mit vlt

Item betaelt van sijn dagen te Amersfoort in ons hof te arresten te Amersfoort te verhoren vlt / dagen / ende mit mis / noch dat selve hof van stendelen op Abbegraefsijde ende dij samen sal over vijf dagen te vlt / dagen / ende nit ende over expeditie van sijne vlt / ende

vnt mis

Item afgegaen met de schuijte van Amersfoort tot Amersfoort ende terugge met mis / Betaelt ende de penninck afgeslagen te Veer almanach vlt / Item te Vianen dese barken / blaen tauwe talien pasagie ende rapen pasagie daer voor betaelt vlt / ende van de schuijte te Amersfoort mis Compt

vlt / vlt

Item betaelt ad sessiam te Amersfoort van zes dagen te verhoren aen onse Genade op dij buijsement te vlt / dagen / ende mes / afgegaen ende weder gecomen / ende Abbe lae en de Leijmuijden vlt / ende sonder ende half dagen te mis gedaen / vlt / ende sonder ende C. S. Latijnsch vlt / [illegible] Compt

mit vlt

Item betaelt emanuel de schoolmeester van vier dagen te verhoren te vlt / dagen / ende mes / afgelesen dij puncten van Jan Cornelisse aen dijsting afgedaen Daer voor betaelt mit noch Abgaert dij meijd van Oudewater metten praters de cost gedaen de Abt te Lekkerkerck mis / noch afgegaen en comen van de merct diner vlt / Item roeijers en dij Compt

vt vlt

Bijlage 6

Reglement van inwendige orde.

ART. 1-De vereniging neemt volgende benaming aan:"BROEDERSCHAP VAN DE GERAARDSBERGSE MATTENTAART" .
Deze werd gesticht op 17 september 1979 in het lokaal "Café Saf "
De installering van het kapittel geschiedde op 20 november 1979.
De broederschap heeft haar zetel te Geraardsbergen,ze heeft tot doel de kwaliteit en de verspreiding van de mattentaart te bevorderen.
De leden verbinden er zich toe uitsluitend kwaliteitsmattentaarten te vervaardigen met de beste grondstoffen; onder de beste grondstoffen wordt verstaan; zuivere matten,eieren en suiker.

ART.2-Alle leden van de broederschap samen vormen het "Kapittel " onder de algemene benaming ,Raadsheer,Raadsvrouw,Gezellen, Gezellinen, ieder met zijn specifieke titel .

ART. 3- Het GROOT KAPITTEL wordt gevormd door de stichtende gezellen, waarvan de namen en titels in het register van den bakkersbond genoteerd.

Het bestaat uit twee delen:
1' het bestuur,zoals vermeld in artikel 5
2'het adviesgevende deel.

ART.4-In hetgeval,om welke reden dan ook,leden van het Groot- kapittel ontslag indienen ,kunnen ze vervangen worden.
Dit laatste is echter niet noodzakelijk.

ART. 5~~-Het~~ groot kapittel zal nochtans minimaal volgende functies omvatten:
1 Prince
1 of 2 Kanseliers
1 Penningmeester
1 zedenmeester
1Cermoniemeester
1Grootmeester-secretaris

Twee funkties kunnen door 1 persoon uitgeoefend worden.
Het Groot kapittel zal steeds uit personen bestaan,die het beroep van brood-banketbakker uitoefenen of uitgeoefend hebben of de echtgenote zijn van een gevestigt of gewezen brood-banketbakker.
Indien het Groot kapittel ,aan een organisatie deelneemt, zullen de leden steeds de uniform dragen.
Buiten het Groot-kapittel,maar nochtans in verband met de broederschap, kunnen bepaalde leden van deze laatste benoemd worden tot tot "Bijzonder Raadsheer".

ART.6-Om te kunnen opgenomen worden in de broederschap zullen de toekomstige leden een schriftelijke aanvraag richten tot het Groot-kapittel,met een curriculum vitae in bij lage,waar in hun kandidatuur door minstens twee Peters-Gezellen dient gesteund en gemotiveerd.
Enkel het Groot-kapittel met bestuurlijke funkties is bevoegd te beslissen over het al dan niet aanvaardenvan de kandidaten.
Er dient op gewezen,dat de gewone meerderheid beslist.
In het geval van staking van stemmen, wordt de stem van de Prince doorslaggevend.

ART. 7-Wanneer tijdens de zitting van het Groot-kapittel beslissingen genomen worden,zullen deze bindend zijn,ongeacht het aantal aanwezigen, met dien verstande dat alle leden van het Groot-kapittel hiertoe uitgenodigd werden en op normale wijze bereikbaar zijn.

ART. 8-Leden van de broederschap die, ten behoeve van bepaalde manifestaties: tentoonstellingen-markten en andere initiatieven, bestellingen van mattetaarten,bedoeld voor verkoop door de broederschap,ontvangen,worden geacht het bestuur hierover tijdig opde hoogte te brengen,teneinde de nodige schikkingen te kunnen treffen.

ART. 9-Wanneer een lid van de broederschap voor eigen rekening aan een manifestatie deelneemt,ook al gebeurd dat in uniform en met matriaal van de broederschap,deze zelf verantwoordelijk is voor gebeurlijke ongevallen en moeilijkheden van welke aard ook.

ART.10-Leden van de broederschap,die handelingen stellen die niet stroken met de belangen,de doelstellingen of de betrachtingen van de broederschap,deze hinderen of haar matriéle of morele schade berokkenen, kunnen door het Groot-kapittel worden uitgestoten en van hun titel vervallen verklaard.
Indien leden gedurende twee jaar niet reageren op uitnodigingen worden ze nadien niet meer uitgenodigd.

ART.11 Bij zijn opname legt elk nieuw lid van de broederschap volgende " EED" af:
" Heden opgenomen in de broederschap van de Geraardsbergse mattentaart,verbind ik mij ertoe steeds alles in het werk te stellen om de kwaliteit,de bekendheid en de verspreiding van de faam van de Geraardsbergse mattentaart te bevorderen tot meerdere eer en glorie van onze goede stede,van deze die de mattentaart vervaardigen en tot genoegen van diegenen die deze lekkernij op prijs stellen".
Bij dezelfde gelegenheid zullen de nieuwe leden een" Oorkonde" en een "Medaille" ontvangen.

ART.12-Indien de broederschap octrooi neemt op de benaming "Geraardsbergse Mattentaart",aanvaarden alle leden, zowel de effektieve als toekomstige, zich te onderwerpen aan bepaalde kontroles,betreffende de kwaliteit van de door hen vervaardigde mattentaarten en eventuele verkoopsvoorwaarden ervan.

Bij niet naleving van de voorschriften opgesteld door de broederschap, waarvan ze trouwens de inachtname bijgetreden zijn ter gelegenheid van hun opname, zullen die bepaalde leden kunnen uitgestoten worden, en hun het recht kunnen ontzegd worden de benaming "Geraardbergse mattentaart" nog aan te wenden.

ART.13-Het kapittel zal eenmaal per jaar zitting houden.
Het Groot-kapittel houdt zitting naargelang de noodzaak.

ART.14-De penningmeester en de raadsheer-secretaris zullen eenmaal per jaar verslag uitbrengen bij het Groot-kapittel.
Deze verslagen zullen de financiéle toestand weergeven,en ook de notulen over diverse aktiviteiten bevatten.
Ze zullen eveneens worden voorgelezen tijdens de jaarlijkse zitting van het kapittel.

ART.15-De winsten,die eventueel zouden voortvloeien uit de diverse aktiviteiten en organisaties zullen na aftrek van de kosten worden aangewend tot de organisatie en de inrichting van de jaarlijkse "dag van de mattentaart" en intweede instantie om alle middelen te financieren,die de promotie en het welslagen van bewuste dag zullen bevorderen.
Er wordt in dit verband ondermeer gedacht aan aankondigingen, drukwerk en publiciteit allerhande.

ART.16-Op die bewuste "dag van de Geraardsbergse mattentaart", zullen alle Gezellen in de mate van hun mogelijkheden het hunne bijdragen tot het welslagen van dit grootse evement.

ART.17-Indien de financiéle toestand van de broederschap zulks vereist, indien indien dus de beschikbare geldmiddelen ontoereikend zouden zijn, kan aan alle Gezellen een bijdrage worden gevraagd.
Het bedrag ervan zal in gezamenlijk overleg worden bepaald.

ART.18-Alle aktuele en toekomstige bezit van de broederschap blijft haar eigendom.
In geval van ontbinding gaan alle bezittingen over naar de Brood en Banket bakkersbond van Geraardsbergen en omliggende,"Helpt elkander v.z.w., uit wiens schoot trouwens de broederschap is ontsproten.

ART. 19-Het reglement van inwendige orde kan gewijzigd worden tijdens de vergaderingen van het Groot-kapittel bij een gewone meederheid van de stemmen van de aanwezige bestuursleden.

Bijlage 7

12
BROEDERSCHAP
GERAARDSBERGSE
MATTEMAARTEN
BELGIË - BELGIQUE

Bijlage 8

GUINNESS
WORLD RECORDS

www.guinnessworldrecords.com

Mr R Flamant, President
The Fraternity of the Grammont Mattenpie
Schillebeekstraat 85
9500 Geraardsbergen
BELGIUM

10 April 2001

Dear Mr Flamant

Congratulations! We are writing to let you know that the largest mattenpie has now officially been accepted as a record by ***Guinness World Records***. A certificate to commemorate this achievement is enclosed.

Details of this record have been entered into our world famous database of records information for potential use in our ***Guinness World Records*** publications and products. Although this certificate does not automatically guarantee an entry in, for example, our best-selling book, our managing editors consider all new records for use in our products as required.

Once again, welcome to the very select band of ***Guinness World Record*** record holders!

Yours sincerely

A.M. Collins
Correspondence Administrator
GUINNESS WORLD RECORDS

Enc.

Guinness World Records Limited
338 Euston Road London NW1 3BD • Telephone +44 (0)20 7891 4567
Fax +44 (0)20 7891 4501 • e-mail info@guinnessrecords.com
Registered in England, Company number 541295 Registered Office, 6 Henrietta Place London W1M 9AG
A Diageo company